Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi Yıl:2, Sayı:3, Aralık 2019

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
08.11.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
30.12.2019

Dr. Öğr. Üyesi Özkan KÖSE

Munzur Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Resim Bölümü

ozkankose1981@gmail.com

GELENEĞİN POSTMODERN TEZAHÜRÜ: MEHTER

Özet

İçinde bulunduğumuz şu dönem, yalnızca sözlü aktarımın ağır bastığı bizimki gibi toplumların değil, yazılı kültür aktarımı konusunda çok daha köklü alışkanlıklara sahip olanların da tarihle olan ilişkilerinin temellerinden sarsılıp değiştiği bir evrede olduğumuza işaret etmektedir. Modernizme bağlanan umutların, yerini büyük çaplı düş kırıklıklarına bırakmasıyla hızlı bir biçimde Postmodernizm adı verilen evreye girilmesinin yalnızca Batıda değil, modernitesi başarısız toplumlarda da yarattığı etkiler sözcüğün tam manasıyla beklenmedik olmuştur. Postmodern süreçlerin neden olduğu değişim/dönüşüm ancak bilinen tüm doğa yasalarının anlık ihtiyaçlar doğrultusunda eğilip bükülmesi yönünde bir fantasmayla kıyaslanabilecek sonuçlar doğurmuş; tüm değer dizgelerini bir yandan geçersiz kılarken diğer yandan bahsi geçen “anlık ihtiyaçlara” göre yeniden düzenlenmesine imkan veren kitlesel ölçekte zihinsel süreçlerin önünü açmıştır. Güncel uygulamaları örneğinde Mehter müziğinin taşıdığı sembolik anlam bu minvalde değerlendirildiği takdirde, geçmişe ait yüksek sanat formlarının yeniden üretilmesi sorunsalına bir nebze olsun ışık tutabilecek bir örnek teşkil ettiği görülecektir. Tarihe anakronik bir çerçeveden bakarak onu araçsallaştırma girişimlerinin en başta Mehter gibi görkemli sanat formlarının itibarını zedelediği göz ardı edilmemesi gereken bir problem olarak önümüzde durmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mehter, Postmodernizm, Anakronizm.

POSTMODERN APPERANCE OF THE TRADITION: MEHTER

Abstract

The present period points out that we are in a stage where not only societies such as ours where oral transmission predominates but also those who have much more established habits in the transfer of written culture are shaken by the foundations of their relations with history. Modernism has been replaced by postmodernism because of the frustration it caused and in the end has had unpredictable consequences not only for western societies, but also for modernization unsuccessful societies. The change / transformation caused by postmodern processes produced results that can only be compared with a fantasy of bending and twisting all known laws of nature in line with the immediate needs; on the one hand, it has paved the way for mass-scale mental processes that allow it to be rearranged according to the “instantaneous needs” on the other. If the symbolic meaning of Mehter music in this example is evaluated in this context, It will be seen that it constitutes an example that can shed some light to the problem of the reproduction of the high art forms of the past. An attempt to look at history from an anachronistic perspective it is a problem that should not be underestimated that magnificent art forms such as Mehter damage the credibility.

Key Words: Mehter, Postmodernism, Anachronism.

Giriş

Mehter, Türk tarihinde önemli bir yeri olan, kendine has özelliklere sahip bir orkestral düzenleme ve icra biçimi olmanın ötesinde bir tarihsel fenomen olarak karşımıza çıkmaktadır. Kökleri Hunlara dek uzanan Mehter’in başlıca özelliklerinden en dikkat çeken; savaşçı milletler arasında önde gelen Türklerin yaratmış olduğu bir kültürel form olmasının yanı sıra şu veya bu biçimde temas sağladığı kültürleri de etkileyerek benzer oluşumlar için bir model teşkil etmesinden ileri gelmektedir. Günümüz uygulama ve yaklaşım biçimleri dikkate alındığında, özellikle kültür tarihçiliği için eşiz bir kaynak ve araştırma alanı sunan Mehter’in kökenleri, oluşumu, değişimi ve işlevi bakımından doğru değerlendirilmesiyle hak ettiği yeri alabileceğini söylemekte yarar var. Ne var ki, Mehter’e ilişkin yaklaşımların, bu özgün kültürel orkestra formunu müzikolojinin ve tarihin konusu olmaktan çıkarıp sosyolojik bir vakaya dönüştürdüğü görülmektedir. Günümüzde, Mehter ve benzeri formlara ait imgelerin –her ne kadar formları var eden asli sebeplerin ortadan kalkmasıyla birlikte, tarihte bilinen işlevlerini yitirmiş de olsalar- adına anakronizm denilen; tarihsel süreçlerin kendine özgü koşullarının dikkate alınmaksızın geçmişe duyulan özlem ve romantik eğilimlerin ortak bir bilinçte yeniden üretildiği bir tür

toplumsal histeri dönemine tanıklık edilmektedir. Bugün için pek şaşırtıcı olmayan bu gibi durumlarda, temelde modernite ile sorunlu ilişkiler kurmuş toplumların post-moderne geçiş süreçleriyle beraber nükseden gençlik hastalıklarının anakronizm suretinde kendini göstermesi vaka-i adiyedendir.

Bu metin, bir yandan Mehter örneğinde işlevini yitirmiş formlara ait tabiri caizse boş kabukların, tarihsel gerçekler ve kültürel kodlar yok sayılarak popülizmin şekillendirdiği güncel kültür politikalarınca karikatürize edildiği gerçeğini vurgularken, diğer yandan Mehter'i var eden kültürel kodların ne şekilde dönüşüp varlığını sürdürmekte olduğunu gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır.

Mehter'e Kısa Bir Bakış

Mehter müziğinde bugün gelinen noktayı anlamak için, kurumsallaştığı ilk dönemlerden günümüze değin geçirdiği değişimleri; değişen zamana ve mekâna göre kendisini yenileyerek nasıl bu denli uzun soluklu, adeta türünün (askeri bando-orkestra) bir prototipi olduğunu kısaca özetlemek yararlı olacaktır. Mehter, başlangıçtaki muhteviyatından miras aldığı Şamanizm gibi eski Türk inançları ve askerlik törelerini barındıran bir Türk Müziği icra formudur ve Hun Türkeri'nden itibaren özellikle askeri alanda kullanılmıştır. Tarih sahnesine çıktıkları ilk andan beri Türklerin ayırt edici özelliği muharip bir göçebe kültüre sahip oluşlarıdır. Ekonomisi büyük ölçüde hayvancılığa dayanan Türkler, göçebe karakterleri nedeniyle sanıldığıının aksine başıbozuk yağmacı toplumlar olmamış, tam aksine gerektiğinde aynı sancak altında bir araya gelmelerini sağlayan son derece disiplinli bir aile ve toplum örgütlenmesi sergilemişlerdir. Zorlu doğa koşullarında ona karşı mücadele etmek yerine uyum sağlamak suretiyle varlıklarını sürdürme gelmiş Türk topluluklarının inanç pratiklerinde de benzer bir yaklaşım sergilemesi ise son derece tabidir. Bu bağlamda Türk beşeri hayatının önemli bir unsuru olan müzik ve ritmin başlangıçta şamanik ritüellerde, ve sonrasında askeri alanda etkin bir biçimde kullanılması Geleneksel Türk Askeri müziğinin 19. Yüzyılın ilk yarısına değin devam eden kesintisiz serüveninin de başlangıcı olarak değerlendirilebilir (Tekin, 2019). Türk kültürü açısından hayati öneme sahip Mehter müziğinin çekirdeğini oluşturan temel öğeler olan davul ve tuğ (sancak) bugün de pratikte varlığını sürdürmektedir. Davul ve sancak Türk toplumlarında daima kudret ve bağımsızlığın en önde gelen sembolleri olmuştur. Öyle ki; Türk Edebiyatının usta ismi Kemal Tahir "Devlet Ana" adlı eserinde devlet, hanlık ya da beylik değil de o sıralar Anadolu'da bulunan en küçük Türkmen boylarından birinin imparatorluğa dönüşmesi serüvenini anlatırken, davulun günlük yaşamdaki kullanımını ve önemini sık sık vurgulamıştır.

Yukarıda belirttiğimiz üzere Türkler için, aynı zamanda Mehterin özünü oluşturan davul ve sancak bir bağımsızlık alametidir. Bu nedenle en çetin savaşlar Mehter takımlarının yakınında verilmiştir (Ögel, 2006). Beylikler devletlere, devletler imparatorluklara doğru büyüyüp genişlerken Mehter de buna mukabil büyümüş, gelişmiş ve düşmanın gözünde görkemli olduğu ölçüde korkutucu olmayı sürdürmüştür.

Türk tarihinde böylesine önemli bir yere sahip olan Mehter'in nasıl olup da bugün amatörce sahnelenen müsamerelerin bir parçasına dönüştüğü sorusu üzerine düşünülmesi gereken bir konu olarak karşımızda durmaktadır.

Postmodernizmle Her şey Mümkün

Tarih bize, kökenleri geçmişe dayandığı sanılan pek çok örneğin sanıldığı kadar saf kültürel kodlara sahip olmadığı gerçeğini kanıtlayan yüzlerce olay sunmaktadır. Belki de en başta söylenmesi gereken, olgular değil de algılar üzerinden bu denli hoyratça içerik üretmenin postmodernizm sayesinde mümkün olduğudur. “Postmodernizmin bilim inkarcılığı ile yaptığı suç ortaklığı” (Mcintyre, 2019) olmasaydı bugün Mehter gibi sanat formlarının bizzat kendisi kullanılarak nasıl aşındırıldığından bahsediyor olmayacaktık. Eric J. Hobsbawn'ın “Geleneğin İcadı” adını verdiği bu olgu, yalnızca debdebeli devlet törenlerinde, toplumsal düzene sağladığı katkıyla sınırlı kalmayıp günlük hayatın her seviyedeki üretim ve tüketim ilişkilerinde önemli bir yere sahiptir. Mehter söz konusu olduğunda durum icat etmekten çok yeniden tedavüle koymak olarak yorumlanabilir. Mehter yeniden tedavüle konulurken, tarihsel derinliğinin göz ardı edilmesi ve taşıdığı pek çok değerın bileşkesinden oluşan sembolizminin ikinci plana atılması temsillerin şekli özensizliğinin bir stereotipe dönüşmesinin başlıca sebeplerini oluşturmaktadır. İçinde bir miktar gerçeklik barındırmasına karşın daha ziyade türümüzün endişe, güvensizlik ve zihinsel tembelliğinin bir karışımı olan stereotipiler pratikte yararlı görünse de, doğru bilinen yanlışlar kümesini sürekli olarak genişletmektedir. Tıpkı, Avusturya menşeli bir kahve üreticisinin, Fes giymiş siyahi bir figür üzerinden Avrupa'nın, bir takım kitlesel olayların (II. Viyana Kuşatması) beklenmedik sonuçlarından biri olarak nitelendirilebilecek kahveyle tanışma serüvenini anlatması gibi... Markanın logosunun müşterilerine sunduğu içerik; bir yandan doğunun egzotizmini ve çekiciliğini barındırırken diğer yandan kendi panteonu içerisinde yarattığı karışıklığa işaret eden tarihsel hatalar ve çelişkilerle dolu bir kurguyu ifşa etmektedir. Her hal ve karda, başarısızlıkla sonuçlanan II. Viyana Kuşatmasının ardından Osmanlı ordusunca Viyana'da terk edilen kahve çuvaları ve II. Mahmut'un fermanıyla Osmanlı'da 19. yüzyılın ilk yarısında kullanımı yaygınlaşan fes birlikteliğinin kronolojik olarak doğru olmamakla beraber bir algıyı ve onun şekillendirdiği

kurgunun ortaya koyduğu etkileşim gücünü teslim etmemek mümkün değildir. Fes-kahve örneğinden hareketle kültürlerin birbirlerini ve esasında kendilerini tanımlarken kolaycılığa kaçtığı, önyargılı davrandığı ve hatta çoğu zaman karikatürize ettiği yadsınamaz bir olgudur. Basitçe açıklamak gerekirse; bütün Almanların sosis ve lahana sevdiğini düşünmek, her bir İskoç'un cimri olduğuna inanmak ya da fenotipe dayalı benzerlikler taşıyan her bireyi aynı coğrafyaya ait veya aynı ülkenin vatandaşı saymak bahsi geçen kolaycılıklara örnek gösterilebilir.

Toplumlar veya uygarlıkların birbirleriyle olan ilişkilerinde, kültürel farklılıkların genellemeler üzerinden oynadığı rol pek çok haklı eleştiriyi beraberinde getirir de olgusal düzlemde ele alındığı takdirde bir dereceye kadar anlaşılabilir. Hal böyleyken asıl çelişki, bir uygarlığın nesnellikten uzak, içinde çokça maddi hatalar ve çelişkiler barındıran benzer bir tutumu kendi geçmişine yaklaşımında ve kültürel kodlarını yeniden üretme sürecinde sergilemesi olacaktır. Mehter konusuyla, tam da bu noktada sosyolojik bir vaka olarak karşı karşıya kaldığımız anakronizm gerçeğini teslim etme zorunluluğu kendini göstermektedir. Mehter'in, tarihte sürecini tamamlamış bir form olarak ele alınmak yerine geçmişteki kudretli imparatorluk çağlarına duyulan özlemin somutlaştırıldığı güncel örnekleri akla ister istemez Baudrillard'ın "Kitle İletişim Kültürü" başlıklı yazısından bir bölümü getirmektedir:

Marx'ın III. Napoleon hakkında söylemiş olduğu gibi: tarihte aynı olayların ikinci kez vuku bulduğu olur: Birincisinde bu olaylar gerçek bir tarihsel değere sahipken ikincisinde birincinin karikatürü, grotesk bir serüvenidirler; efsane olmuş bir göndergeden beslenirler. Böylece kültürel tüketim, karikatürsü dirilişin, artık olmayanın- terimin ilk anlamında tüketilmiş olanın (tamamlanmış ve bitmiş)- yanılısamalı bir çağrıştırmının zamanı ve yeri olarak tanımlanabilirler (Baudrillard, 2013, sf.111).

Oysa Mehter, kendi tarihsel koşulları ve kültürel derinliği çerçevesinde ele alındığı; yani kendi mecrasının dışına çıkmaya zorlanmadığı takdirde doğru değerlendirilebilir. Burada "zorlama" dan kasıt, zamanın ruhuna ve kültürel değişimin dinamiklerine aykırı olarak; adına "bir miti yeniden canlandırma arzusu" diyebileceğimiz kitlesel bir histeriye neden olabilecek bir dizi geniş çaplı kültür politikasıdır. Gerçi, bu tür "tekrar canlandırma" girişimlerinin şaşırtıcı biçimden başarılı olduğu örnekler yok değildir. Bir içecek markasının 1930'lerde başlattığı reklam kampanyası sayesinde Demreli Aziz Nicholas'ın Kuzey Kutbunda yaşayan Noel Baba'ya dönüştüğü görece yakın tarihli örneklerin sağladığı yeniden üretim başarısının, bağlı olduğu koşulları (bağlam) dikkate almamak, Mehter özelinde geçmişe ait kültür formlarının diriltme çabalarının kaçınılmaz başarısızlığının başlıca sebepleri arasındadır. Noel Baba'nın 19. Yüzyılın son çeyreğinde Amerika'da başlayan hikayesi, kısa bir sürede onu tüm dünyada bir

pop ikonuna dönüşmesini sağlayan biz dizi ticari kampanyanın ürünü gibi görünse de, son derece geniş bir toplumsal karşılık bulduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir (shorturl.at/rHJP6). Üst kültür ve kitle kültürü olarak adlandırılan yapılar arasındaki geçişkenliğin Batı'daki örneklerle kıyaslandığında günümüz Türkiye'sinde yok denecek kadar az olması ve yerel unsurlarla yoğrulmuş genele hakim bir popüler kültür dili yaratamamış olmak bu nedenlerin başında gelmektedir. Geçmiş dönemlerdeki başarı ve güce yeniden ulaşma arzusunun, bahsi geçen kültür politikaları marifetiyle toplumun yeniden tanzim ve tahkim edilmesine imkân vereceği yönündeki beklentilere, hafızalar biraz yoklandığı takdirde yakın tarihe ait çeşitli uygulamalarda rastlamak olasıdır. Ders çıkarılması gereken bu gibi yanılgıların en dikkate değer örneklerinden bazıları; Almanya'nın III. Reich dönemi ve modern Japonya'nın doğum sancıları çektiği sırada yaşadığı gelenek-yenilik çatışmalarında gözlenmiştir. Her iki dönemin göz ardı edilmemesi gereken kendine özgü koşullara sahip olmasına karşın bu metnin özünü oluşturan savın anlaşılmasında yararlı olacak benzerliklerinden bahsetmek yararlı olacaktır. “Şimdiki zaman (günlük modern yaşamın düzensiz ve sıradan akışı), uzak geçmişin hayallerinin ve kahramanlara özgü gelecek imalarının arkasında saklayarak tarihi mitleştirmesi Nasyonal sosyalizmin tipik bir örneği olmuştur (Clark, 2012, s:87). Her şeye karşın kitlelerin kendi geçmişlerine duyduğu özlemin güdülediği, yalnızca bir toplum mühendisliğinin tarih kataloğunun sayfaları arasından bir altın çağ yaratmak için yaptığı bir dizi seçkiyle açıklanmasının mümkün olmadığını düşünenler hiç de haksız sayılmazlar.

Herhangi bir müzik, bazen en bayağısından bir romans tarafından aniden serbest bırakılan imgeler çözümlenebilir; ve bu imgelerin mitleştirilmiş, arketip haline dönüştürülmüş geçmişe ilişkin bir özlemi itiraf ettikleri; bu geçmişin yok olmuş bir zaman için duyulan bir üzüntü dışında binlerce başka anlam taşıdığı fark edilecektir. Geçmiş olabilecekken bir türlü olmayan her şeyi, ancak başka bir şey olmaktan vaz geçerek olan her varoluşun hüznünü, romansın akla getirdiği manzara ve zamanda yaşayamamaktan doğan üzüntüyü ifade eder bu mitler: (...) sonuçta o ankinden tamamen başka olan bir şeye duyulan arzuyu, yani ulaşılama veya telafi edilemez bir şekilde kaybedilmiş olana duyulan arzuyu ifade ederler: Cennet”i (Eliade,2017;26).

Eliade'nin yitik bir mite duyulan özlem olarak ifade ettiği bu durum günümüz koşullarında bir kostümlü partinin hafifliğiyle tezahür etse de, 20. yüzyılda III. Reich'in kültür politikalarıyla bugün adına “Kitsch” dediğimiz uygulamalarda ifadesini bulduğunu görmekteyiz.

İcra formlarının da zamanla değiştiği gerçeğinden hareketle soruna biçimci bir gözle değil, işlevi bakımından yaklaşmak gerektiğini söylemekte yarar görmekteyiz. Metnin genelinde sıklıkla vurgulandığı üzere form geçici, işlevse kalıcıdır. İnsan eliyle yaratılmış her form bir işlevin belirlediği içeriğin taşıyıcısı ve tezahürü durumundadır. Bir toplumun tekrara düşmeden

tarihinden süzülen kendi kültürel kodlarını yeniden üretebilmesinin anahtarı meseleyi biçimsel değil, simgesel düzeyde ele almasında yatmaktadır.

Bir icra formunun kendisine atfedilen tüm “kadim” köklerine karşın zamanla etkinliğini doğa yasaları uyarınca nasıl yitirdiği sorusu üzerinde durulması gereken bir diğer önemli husustur. Öyle ki, bu basit ancak basit olduğu kadar karşı konulmaz ölçüde sarsılmaz yasanın çalışma prensipleri anlaşılmadan en hafif biçimiyle kitlesel bir melankoli haline dönüşen nostaljiyle ya da daha ciddi bir sorun olan anakronizmle baş başa kalmak işten bile değildir. George Simmel “Modern Kültürde Çatışma” adlı eserinde son derece yalın bir biçimde bu kültür, modernite ve form ilişkisini açıklamaktadır:

Hayat, salt biyolojik düzeyin ötesine geçip tin düzeyine doğru geliştiğinde, tin de kültür düzeyine yükseldiğinde, bir iç çatışma ortaya çıkar. Kültür evriminin tamamını, bu çatışmanın belirlemesi, çözüme ulaşması ve yeniden ortaya çıkması oluşturur. Zira hayatın yaratıcı hareketinin, hayata ifade ve gerçekleşme formları sunan bir takım yapıtlar [Artefakt] ürettiği her yerde, buna kültür deriz: Medeni kanunlar, anayasalar, sanat eserleri, din, bilim, teknoloji vb. Bunlar, hayatın kesintisiz akışını içlerine alıp ona form ve içerik, ufuk ve düzen kazandırır. Fakat hayat sürecinin bu ürünlerinin kendine özgü bir özelliği vardır: Ortaya çıktıkları andan itibaren, kendilerine ait sabit birer forma sahiptirler –hayatın hızlı ritminden, iniş çıkışlarından, sürekli yenilişlerinden, kesintisiz bölünmelerinden ve yeniden birleşmelerden bağımsız formlardır bunlar. Bu formlar hem kendilerinden uzaklaşan yaratıcı hayatı taşırlar, hem de bunu takiben içlerine dolan, ama bir süre sonra kuşatamaz oldukları hayatı. Onlara can vermiş tinsel dinamikten bir ölçüde ayrı ve bağımsız olduklarından, kendilerine özgü bir mantığa ve kanuna, bir anlama ve dirence sahiptirler. İlk oluşma anlarında hayatla uyumlu olabilirler; ama hayat kendi evrimini sürdürdükçe, bu formlar katlaşıp sabitleşmeye başlar, hayata yabancı, hatta düşman hale gelirler (Simmel, 2004. s;45).

Biçimin eskimesi, güncelliğini yitirmesiyle sahneden çekilen ve sonrasında yeniden keşfedilen başta Brezilya’ya özgü Choro gibi türler yok değildir elbette (Livingstone. 1999. s;66). Ne var ki, bu gibi örneklerin kendine özgü durumlarının dikkate alınması gerekmektedir. Mehterde söz konusu olan yeniden canlandırma çabasıyla, Choro’da gözlemlenen uyanış arasındaki eylemsel nitelik farkı ilk bakışta bile kolaylıkla gözlemlenebilir. Choro’da, popüler kültürün tahakküm kurma yönündeki politikalarına karşı bölgeye özgü (Brezilya) unutulmuş bir müzik türünün tabandan gelen taleple yeniden uyanması söz konusuysa, Mehter’de bu durum tam tersi bir seyir izlemektedir.

Sonuç :

En küçüğünden en büyüğüne İnsan eylemlerinin tamamı kültür kavramıyla doğrudan ilintilidir. Başka bir şekilde ifade edersek kültürün biçimlendirici güçlerinin elinden hiçbir şey kurtulamaz (Russel, 2019, s:21). Mehterin kendisinin mümkün olmasa da özünü oluşturan tuğ ve davulun ontolojik açıdan toplumun günlük yaşantısında var olageldiğinden yukarıda söz etmiştik. Kültürün en önemli özelliklerinde biri töreselliği ise bir diğeri değişen ihtiyaçlara cevap verebilmesidir. Kendisi biyolojik bir organizma olan insan türünün kurguladığı toplumsal yapıya düzen getirmek maksadıyla icat ettiği kültürün, bu temel dinamikten azade olmasını beklemek pek gerçekçi olmayacaktır. Kültür ihtiyaçları karşılamak ve doyum sağlamak için sürekli bir değişim göstermek zorundadır (Bozkurt. 2016) ve Simmel'in de belirttiği gibi sanatsal formların yapılarındaki katılık nedeniyle zamanla değişen içeriğe uyum sağlayamaz duruma gelmeleri kaçınılmazdır. 19. Yüzyılda temsili büyük ölçüde son bulan Mehter müziğinin, eskiyen repertuarına yeni eserlerin kazandırılmaması gibi sebepler bu müzikal formu askeri tarihçilik, kültür tarihçiliği, müzik tarihçiliği ya da etno-müzikoloji gibi belirli disiplinlerin konusu haline getirmiş, toplumsal olarak üretilip tüketilemeyen ve bu nedenle biyolojik anlamda canlı olmayan bir kültür ürününe dönüşmesinin başlıca nedenleri olmuştur. Bugün Mehteri geniş kitlelere tanıtmak, kitle kültüründe dolaşımda olmasını ve benimsenmesini sağlamak için girişilen çabalar amaca ulaşmak için yeterli görünmemektedir.

Nihayetinde Mehter müziğini var eden, geliştirip değişmesini sağlayan koşulların onunla birlikte ortadan kalktığı yönünde bir sonuca varmanın acelecilik olacağını belirtmekte yarar var. Mircea Eliade'nin de belirttiği gibi "...simgeler psişik güncelliğini hiçbir zaman kaybetmezler; yapılacak iş yeni maskelerini çıkarmaktan ibarettir." Geçmişte Türk insanın bağımsızlık arzusunun ve askeri kudretinin en önemli sembollerinden biri olan Mehteri var eden toplumsal ihtiyaçlar günümüz Anadolu insanının yaşam pratiklerinde daha mütevazı suretlerle kendilerine yer bulmayı sürdürmektedir. Anadolu'nun çeşitli kırsal bölgelerinde davul, zurna ve bayrak birlikteliği kutlama ve ritüellerde kendini göstermekte ve hatta Sivas yöresinde bu çalgılar "Mehter" (Erdoğan, 2019) olarak isimlendirilmeye devam etmektedir. Bu durum, formlar eskiyip yerlerini yenilerine terk etse de, toplumun genel karakterini şekillendiren değerlerin kendilerine başka ikamet adresleri bulduğunu ve yaşamayı sürdürdüklerini göstermektedir.

KAYNAKÇA

CLARK, Tobby. Sanat ve Propaganda. Çev. Esin Hoşsücan. Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2004.

ERDOĞAN, Göktürk, Müzik, Gelenek ve Temsil. Gece Kitaplığı, 2019 Ankara

ERDOĞAN, Göktürk, “Türk-İslam İnanç Anlayışı Çerçevesinde Kös Çalgısı Üzerine Ontolojik Bir Değerlendirme.” Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (MÜSBİD) 7 (2018): 29-39

ÖGEL, Bahaeddin. Türk Kültür Tarihine Giriş 8. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2000.

ÖĞÜT, Gürül. Hürriyet. Erişim: 4,15,2019. <http://www.hurriyet.com.tr/noel-baba-yi-meshur-eden-marka-25358076>

HOBBSAWM, Eric. Geleneğin İcadı. Çev. Mehmet Murat Şahin. Agora Kitaplığı. İstanbul, 2006.

LIVINGSTONE, Tamara E. Etnomusicology: Vol: 43/ No:1 Music Rivivals. University of Illinois Press on Behalf of Society of Etnomusicology,

MCKINTYRE, Lee. Hakikat-Sonrası. Çev. Mehmet Fahrettin Biçici. Tellekt Can Yayınları, İstanbul, 2019.

MIRCAE, Eliade. İmgeler ve Simgeler. Çev. Mehmet Ali Kılıçbay. Doğu Batı Yayınları. Ankara, 2017.

SIMMEL, George. Modern Kültürde Çatışma. Çev. Tanıl Bora. İletişim Yayıncılık. İstanbul, 2004.

TEKİN, Erhan. Hunlardan Günümüze Türk Askeri Kültürü: Tuğdan Mehtere:Türklerde Geleneksel Askeri Müzik. Editör: A.Sefa Özkaya. Kronik Kitap, İstanbul, 2019.